

24.10.2023

Asia/7

§ 241

Valtuutettu Laura Finne-Elosen aloite kännyköiden käytön ohjeistuksen yhtenäistämiseksi Helsingin kouluissa

HEL 2023-004749 T 00 00 03

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:
Nora Grotenfelt: Pyydän pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Nora Grotenfeltin ehdotuksesta panna asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 05.04.2023 Finne-Elonen Laura Aloite kännyköiden käytön ohjeistuksen yhtenäistämiseksi Helsingin kouluissa
- 2 Oppijoiden mobiililaitteet_kirjaussuositukset koulujen järjestyssääntöihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo valtuutettu Laura Finne-Elosen koulujen kännyköiden käyttöä koskevan ohjeistuksen yhtenäistämistä koskevan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Laura Finne-Elonen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että: ”Helsingin kouluissa on oppilaiden kännyköiden käyttö ja sitä koskeva ohjeistus hyvin kirjavaa eri koulujen välillä. Sitkeä riippuvuus kännykän käytöstä haittaa keskistymiskykyä ja opetuksen seuraamista sekä aiheuttaa häiriötä luokassa muutenkin. Kaikilla Helsingin koululaisilla on käytössään kaupungin puolesta kustannettu tietokone, joten känny-

köitä ei pääsääntöisesti tarvita kuin poikkeustapauksissa. Kouluissa voitaisiin esimerkiksi ottaa tavaksi asettaa kännykät luokkaan tullessa seinätelineeseen tai laatikkoon ja pitää niitä äänettöminä oppituntien ajan. Monissa koulussa on jo näin menetelty ja vastaavasti on hyviä kokemuksia tästä saatu myös Ruotsissa. Häiriöt oppitunneilla ovat vähentyneet samoin kuin kaikenlainen kiusaaminen. Ehdotamme että Helsingin kouluille luodaan yhtenäiset periaatteet kännyköiden käytöstä, jolloin niitä on myös helpompi toteuttaa.”

Oppilaiden kännyköiden käyttö koulupäivän aikana on herättänyt laajaa keskustelua sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kännyköiden tarpeettoman käytön on todettu häiritsevän sekä kännykän käyttäjän omaa että toisten oppilaiden keskittymistä opetuksen aikana ja tätä kautta vaikuttavan oppimiseen negatiivisesti. Jokaisella oppilaalla on kuitenkin oikeus häiriöttömään oppimiseen koulussa.

Useilla Helsingin kaupungin peruskouluilla on jo kirjattuna järjestys- sääntöihin ohjeet oppilaiden kännyköiden käytöstä koulupäivän aikana. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ohjeistanut lokakuussa 2023 suomenkielisiä perusopetuksen koulujaan yhtenäistämään järjestyssääntökirjauksiaan oppilaiden kännyköiden käytön osalta. Ruotsinkielinen perusopetus tekee tämän ohjeistuksen kouluilleen marraskuussa 2023. Kirjaussuositukset koulujen järjestyssääntöihin ovat tämän esityksen liitteenä.

Järjestyssäännöissä ei voida velvoittaa oppilaita jättämään kännyköitään oppitunnin tai koulupäivän ajaksi kännykkäparkkiin. Aluehallintovirasto linjasi tämän päätöksessään 7.5.2018. Myös eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt oppilaiden kännyköiden keräämistä kännykkäparkkiin ja tullut ratkaisussaan 25.5.2020 samaan lopputulemaan todeten perustuslain 15 §:ssä jokaiselle taatun omaisuuden suojan koskevan myös perusopetuksen oppilaiden matkapuhelimia, kenelläkään ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan puhelimensa hallintaa. Opetushallituksen voimassa olevat ohjeet (Tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa) toteavat, että koulun järjestyssäännöissä ei voida kokonaan kieltää mobiililaitteiden tuomista kouluun, mutta järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä opetuksen aikana.

Perusopetuslain nojalla koulun järjestyssäännöissä voidaan kuitenkin antaa lainsäädäntöä tarkentavia koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä. Järjestyssäännöillä ei kuitenkaan saa poiketa lainsäädännön ehdottomista säännöksistä, eikä niihin voida kirjata lakiin perustumattomia kurinpitokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä. Kou-

24.10.2023

lun järjestyssäännöissä voidaan kieltää mobiililaitteen opetusta tai oppimista häiritsevä käyttö oppitunnilla. Koulu voi järjestyssäännöissään edellyttää, että mobiililaite on häiriötä aiheuttamattomassa tilassa opetuksen aikana. Häiriötä aiheuttamattomalla tilalla tarkoitetaan, että laite on äänettömällä sekä värinä-, valo- ja muut toiminnot on asetettu pois käytöstä. Opetusta häiritsevästi voidaan kieltää myös kuvan ja äänen lähettäminen suoratoistona (ns. livestream) oppitunnilta ilman opetukseen liittyvää syytä. Mobiililaitteiden käyttöä ei voida kokonaan kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta. Yksittäistapauksissa voidaan kuitenkin puuttua mobiililaitteiden käyttöön välitunneilla, jos laitetta käytetään esimerkiksi kiusaamis- tai häiritsemistarkoituksessa. Opetushallituksen ohjeiden mukaan koulussa voidaan myös ”laatia yhdessä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa järjestyssääntöjä tarkentavia pelisääntöjä tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käytöstä koulussa. Oppilaat ja heidän huoltajansa voivat sitoutua noudattamaan pelisääntöjä ja allekirjoittaa ne, mutta muodollisesti kyse ei ole sopimuksesta. Perusoikeuksista ei voida luopua oppilasta tai huoltajaa sitovasti”.

Koko koulua koskevat järjestyssäännöt tulee laatia perusopetuslain 29 §:n 3 momentin mukaisesti opetussuunnitelman yhteydessä. Oppilaiden tulee voida osallistua niiden laatimiseen perusopetuslain 47 a §:n mukaisesti. Huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta on määräajoin selvitettävä. Järjestyssääntöihin sisällytettävien kännykän häiritsevää käyttöä koskevien määräysten tulee noudattaa edellä kerrotusti perustuslain ja perusopetuslain säädöksiä. Kasvatuksellista toimenpiteistä ja kurinpitokeinoista on säädetty perusopetuslaissa tyhjentävästi. Muita kuin lakiin perustuvia keinoja ei kouluissa saa käyttää. Kun koulun järjestyssääntöihin tehdään muutoksia, on tärkeää osallistaa prosessiin mukaan oppijat (vähintään oppilaskunnan hallitus), opettajat ja muu henkilöstö sekä huoltajat, ennen kuin johtokunta hyväksyy muutokset.

Aloite on jätetty kaupunginvaltuuston kokouksessa 5.4.2023. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2. ja 3. momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu ja jonka on allekirjoittanut alle 25 valtuutettua. Toimielimen on vastattava aloitteeseen kahdeksan kuukauden kuluessa sen jättämisestä aloitteen tekijälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi

24.10.2023

Asia/7

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 05.04.2023 Finne-Elonen Laura Aloite kännyköiden käytön ohjeistuksen yhtenäistämiseksi Helsingin kouluissa
- 2 Oppijoiden mobiililaitteet_kirjaussuositukset koulujen järjestyssääntöihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Aloitteen tekijä
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala